

Erdély és Bánság kis- és középparaszaik hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a „Földmunkások Vendéglősei és Kávézóik Ipartestülete” hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Földmunkások”-al.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Introducerea asigurărilor împotriva șomajului

Ministerul muncii invită să ratifice convenția internațională dela Geneva.

În ultima conferință internațională a muncii, întrunită anul trecut la Geneva, s'a votat o convenție internațională pentru înființarea asigurărilor de șomaj. Convenția a fost trimisă statelor membre ale Societății Națiunilor spre ratificare. Ne-a fost trimisă și nouă.

Consultarea Ministerului Muncii

Ministerul muncii a trimis câte o copie după convenția dela Geneva, Camerelor de comerț, Camerelor de muncă, Uniunii Industriașilor, Uniunilor de meseriași și celorlalte organizațiuni profesionale cu rugămintea de a-și da avizul dacă e locul să se ratifice convenția sau nu.

Convenția a fost luată în discuție de organizațiile profesionale amintite. Cele mai multe s'au pronunțat împotriva ei. Din răspunsurile primite la ministerul muncii reiese o serie de fapte foarte interesante.

N'avem șomaj manual

Prima, că situația actuală a șomajului la noi în țară nu e îngrijorătoare. Cifrele oficiale sunt considerate ca mult umflate. N'avem șaptezece de mii de oameni lipsiți de lucru cum s'a anunțat, pentru că pe listele oficiale sunt trecuți toți „șomeurii” cari recurg la caritatea publică. Și, se știe, la caritatea publică nu recurg numai acei cari efectiv nu găsesc de lucru. Cifra arătată de unele organizații arată că n'avem nici măcar 20 mii de șomeuri, adică mai puțin ca în oricare țară.

A doua, că în situația actuală, nu e nevoie de introducerea asigurărilor de șomaj cari ar cere sacrificii nefolositoare și în orice caz, prea mari atât patronatului cât și elementului salariat, față de avantajele pe cari le-ar putea aduce.

Camera de comerț și industrie din Capitală, în răspunsul ei, negativ, bineînțeles, dă un argument foarte interesant împotriva asigurărilor de șomaj. Arată că, potrivit statisticilor întocmite de ministerul agriculturii, un muncitor agricol e plătit la noi în unele regiuni ale țării, cu cincisprezece până la douăzeci de lei pe zi. O asigurare nu poate da unui asigurat mai puțin decât această sumă. Asta ar face să avem un nou exod, mai mare ca oricând — dela sate la orașe. Căci, ce muncitor agricol n'ar prefera să primească fără de muncă la oraș, o sumă egală cu acela pentru care trebuia să muncească din greu la țară?

În schimb, avem „șomeuri” cu diplome

În sfârșit, din adresele primite la ministerul muncii mai reiese un fapt care trebuie subliniat: proasta repartitie a elementului românesc în diferitele ramuri de activitate industrială. Se legitimează ocrotirea muncii naționale, se constituie comisii para comisii pentru reglementarea migrațiunii. Cu toate acestea suntem nevoiți să importăm, într-una, specialiști pentru muncile cele mai rentabile din industrie.

Față de această situație, s'a sugerat ministerului de a se întemeia cursuri de specializare pentru tinerele elemente — cu diplome universitare — cari nu găsesc ocupații și cari cu o pregă-

Még a mi építész kamaránk is tanulhatna Angliától...

Milyen az építőipari munkamenet Angliában?

Mister L. Ernest Jonesnek, az angliai építésszövetség főtitkárának értékes felvilágosításai arról miért nincsenek ellentétek a szigetországban az építőiparosság különböző kategóriái között. — Nemcsak Románia, hanem Németország, Magyarország és Amerika is tanulhat az angliai építőipar joggyakorlatától.

Miért tökéletes az angol építési szerződés?

Írta: CSISZÁR LAJOS

Amióta az építész kamaráról szóló új törvényvel felkavarták a hazai építőipari foglalkozás ügyét, és szétválasztották a tervezést a kivitelezéstől, állandóan napirenden vannak úgy a sajtóban, mint a szakmai üléseken országgyűzők ezek a kérdések. A szerzett jogok elkönstakálása legfőbb sérelmévé avasza: az az és az szakmai építőiparosnak. Nem érdektelen, hogy Németországban sem éppen virágos ebben a tekintetben a helyzet és Magyarországon is bizonyos anagnizmusokkal néznek egymással szembe az építőipari tervezés és kivitelezés különböző kategóriái. Az

utóbbi csoport még saját körében is külön csoportokra oszlik, amelyek egymással is ellentétben vannak. Eppen úgy mint nálunk.

Talán azért, hogy ebben a nagy zűrzavarban egy világosító ószia láthassunk, kérdést intétem a B. it. Nemzeti Építő Munkaadók Federációjához, az angliai építőipari szövetséghez, azzal a kérdéssel, hogy közöljek velünk

Milyen az építőipari munkamenet Angliában?

Mr. L. Ernest Jones főtitkár ur leveleiben kérdésemre hosszú és kimerítő válasz adott.

Az angliai építőipar rendszere ideális megoldást nyújt úgy a munkamegosztás, mint az ellenőrzés tökéletessége tekintetében.

A Szigetország sajátosan kialakult építőipari rendszere valószággal ideális megoldást nyújt úgy a munkamegosztás, mint az ellenőrzés tökéletessége ügyében. Az angliai ügykezelés kizár minden félreértést, intak-sága közmondásos és így nemcsak a kontinensnek, hanem az Egyesült Államoknak is mintául szolgálhat, mert — mint tudjuk — az Egyesült Államok építőiparában nem kötelező a képesítés. Az angol építőipari szövetség főtitkárának leveléből a fontosabb és munket legjobban érdeklő részleteket alábbiakban közlöm:

Dear Sir,

Kérdéseire, amelyeket országunk építőiparával kapcsolatosan részletezve tess fel, engedje meg, hogy ne a részletek sorrendje szerint, hanem általános szabályaink ismeretése útján ad-

jak felvilágosítás. Ugy gondolom, az lesz a leg-helyesebb, ha leírom, hogy

miként hajtják végre nálunk az építőszervezetek munkáját?

Az Ön kérdésel a régi magyar gyakorlat és a mai romániai állapok szerint: vannak formulázva, amikkel mi nem vagyunk ismerősek. A leírtak szerint: azonban láom, milyen nagy mértékben különböznek azok az én hazámban érvényben lévő építőipari gyakorlatától.

HOGYAN JAR EL, AKI ANGLIÁBAN ÉPÍTENI SZÁNDÉKOZIK?

Aki Angliában építeni szándékozik, felkeres egy építőiparost. Lehet az mennyiségellenőrző (Quantity Surveyor), építőmester, illetve építész (Ar-

tire de scurtă durată, și-ar putea găsi o întrebuințare rentabilă. Dealtfel, prin memoriul Camerei de comerț de care vorbim mai sus, se afirmă că, dacă activitatea actuală din industrie și din construcții face să nu avem decât un „șomaj manual” neînsemnat, avem în schimb foarte mulți „șomeuri” intelectuali și funcționari. Memoriul sugerează cursuri de specializare spre muncă manuală și pentru aceștia.

Și avize favorabile...

Bineînțeles că sunt și unele organizații profesionale, mai ales muncitorești — cari s'au pronunțat pentru o legiferare a asigurărilor de șo-

maj, dar cu rezerve. Față de toate aceste avize — cele mai multe defavorabile, e aproape sigur că ministerul muncii nu va supune — cel puțin deocamdată — spre ratificare parlamentului, convenția internațională dela Geneva. Asta cu atât mai mult cu cât: textul propus de conferința internațională a muncii nu poate fi modificat. Nu sunt decât trei atitudini cari pot fi luate. Prima: ratificarea, a doua: amânarea ratificării, a treia: respingerea ratificării.

După câte se pare se va recurge la cea de a doua soluție, adică la amânarea ratificării. O hotărâre definitivă nu a fost încă luată de care se mai așteaptă unele răspunsuri.

chitect), vagy szerkesztel foglalkozó mérnök (Constructional Engineer), aki az építőmunka valamelyik ágában speciális; ilyen még a szerelő mester (Master Plumber) és az egészségügyi mérnök (Sanitary Engineer).

Az építető a maga igényeinek megfelelően a fenti csoportokból valamelyik szakembernek megbízást ad, hogy a törvény által megengedett módon készítsen el az építőipari munkát. Megosztva is kizárhatja a munkát, illetve az építkezés kiutalását, de

mindenik szakember csak a képesítésének megfelelő munkakörön belül vállalkozhat.

A fenti joggyakorlat tehát elsősorban a bizalom alapul és

talán nagymértékben kockázatosnak is tűnik föl Ön előtt, pedig nem is olyan veszélyes, mint ahogy első pillanatra látszik.

Ezek a szakemberek ugyanis szigorú törvényeink szerint valamennyien,

ugy cselekedetükért, mint vállalatuk minden következményéért felelősek.

Ha egy szakember megfelelő képesítés nélkül fogad el munkát, vagy a vállalt munkát szabálytalanul kivitelezzi és így az nem megfelelő, nem cél-szerű és a szerződés előírásaival ellentétes, a szakember a törvény szerint felelősségre vonható és

nemcsak a megrendelőnek okozott kárért kell szavatolnia, hanem az élet és vagyonbiztonságban előidézett jogellenesség miatt is felelnie kell.

A mi joggyakorlatunk alapja tehát a kölcsönös bizalom, de háttérben ott áll a nagy szigorúság, amely

olyan munkának vállalásától, melyre nincs meg a képesítése, minden kontárt elijeszt,

mert nagyon jól tudja minden építőiparral foglalkozó, milyen súlyos jogi következményekkel jár, ha olyan munka végzésére vállalkozik, amelyre hiányos technikai tudása nem alkalmas.

A fentiekből az is látszik, hogy Angliában az építőipar képesítés egyéneknek társasága alkotja a különféle szakmák végrehajtó és ellenőrző joggal bíró szervezeteit.

Ezek a szervezetek természetesen sohasem tevének semmiféle szakkérdésben,

mert hiszen úgy az építési tervek mint azok kivitele körül teljes jártassággal bírnak. Természet-

szerű ugyanis, hogy az építéssel formai (Architect) és szerkezeti mérnökei (Quantity Surveyors) specializáltak foglalkozásukban és úgy a mennyiségnek, mint a minőségnek tökéletes ellenőrei.

Akik az építésvezetést vagy az építési munkákat ellenőrzést gyakorolják, tehát terveznek és a mennyiséget számítják ki, nem vállalnak építést, ahogy az építőmester, illetve építési vállalkozó Angliában nem végezhet tervezési vagy ellenőrző szerepet. Ezek a vállalkozók olyan egyének, akiknek nagy gyakorlatuk van az építés kivitelezésében.

Nagyobb építési vállalatoknál természetesen működnek okleveles építésszek (Architect) mennyiségellenőrök (Quantity Surveyors), akik szintén mérnöki képesítés alapján működnek és alkalmazást találnak ugyanevezett szerkezeti mérnökök is. Ezek az alkalmazottak természetesen a szakképzettségüknek megfelelő részlelmegoldásokat végzik és a maguk részéről nem vállalkozhatnak az egész építési munka gyakorlati kivitelére.

Angliában az építési vállalkozóknak vagy építőmestereknek, vagy építőmérnökök képesítésük van a magas és mélyépítésnek megfelelően. Működnek azonban a szakmában kézművesek is, akiket akkordásoknak neveznek és akik egyezség szerint vállalják a munkát. Vannak falazók (Bricklayer) vakolók (Plasterer), stb. de végzik, különösen nagyvállalatok részben is az építkezési munkákat. Ezek a nagyvállalkozók tanonciskolákat is tartanak fent.

ANGLIÁBAN IS ELVÁLASZTOTTÁK AZ ÉPÍTÉST A TERVEZÉSTŐL.

Angliában még a legnagyobb képzettséggel bíró építőipari szakember sem lehet egyszerre és egy személyben ugyanannál az építettnél és ugyanannál az építkezésnél technikai tanácsadó és ipari kivitelező.

Nemrég az Egyesült Államokból is érkezett sörve: segítségkérő érdeklődés, amelyben kérdést intéztak hozzánk, hogy miképpen folytassuk le az építési munkálatokat. Nagybritanniában. Ezt az érdeklődést természetesen mi szabályszerűen megválaszoltuk. Ha ennek a válasznak másolatát az Ön részére elküldöm, az: hiszem, kielégítő képet fog kapni az építőipar angol módszereinek lényegéről. Természetesen további kérdésre is legjobb tudásom szerint fogok felvilágosításokkal szolgálni.

I. Ernest Jones főtitkár ur az amerikaiaknak adott érdekes felvilágosításában a következő fontos szempontokat hangsúlyozta ki:

I. Ernest Jones főtitkár ur tizenkét pontja az angliai építőipar munkamenetéről

1/. Aki Angliában építeni akar, először a kiválasztott építésszel közli kívánalmait.

2/. A tervező építész megállapodást köt az építetttel az építés természete, terjedelme és minősége tekintetében. Miután megkapta a terv elkészítésére az építetttől a megbízást, összeállítja azoknak a vállalkozóknak a névjegyzékét, akikről a kivitelezésre ajánlatot kérnek.

3/. Az építész tájékoztatja az ellenőrt (Quantity Surveyors) a megbízó építető szempontja szerinti különös kívánságokról és a tervek kivitelének minőségéről, hogy annak alapján az ellenőr megállapíthassa a pontos mennyiségeket.

4/. A mennyiségeket feltüntető költségvetést kiadják a fentemített névjegyzékbe foglalt vállalkozóknak. A vállalkozók természetesen berekintést nyerne a tervekbe, megnézhetik a tervet, és az egyéb speciális kívánalmakat is tudomásukra adják, mielőtt ajánlatukat elkészítenék.

5/. A versenyző vállalkozók meghatározott terminusra beadják a maguk zárt ajánlatát. Az építész megfelelő szakvélemény közlése mellett bemutatja az ajánlatokat az építettnak. Ha a költség nem túlságos, az építész engedélyt kap valamelyik ajánlat elfogadására.

6/. Az építész értesíti a munkát elnyert vállalkozót, hogy a költségvetés és a többi dokumentum (különös felírások és tervek) alapján az építetttel a szerződés a munkálatok kivitelére megkötendő.

7/. Az ellenőr (Quantity Surveyors) foglalkozás nagyon ismert Angliában. Mindenben „Surveyors Institution” című szervezetük szabályai

szerint tartoznak eljárni. Titkári hivataluk London S. W. 1. Westminster Great George Street 12. alatt van, ahol szükség esetén információ szerzhető. Az intézet tagjai felületlenül megbízhatók és végzett munkájuk a mennyiségek kiszámítása tekintetében abszolút garanciaképes. Angliában általános szokás, hogy a szerződés mellékletként szerepel a költségvetés mennyisége, mint az a 6-ik pontban említettük. Félreértesek elkerülése végett az ellenőr által összeállított előszámítás (előmérétek) is mellékelik.

Angliában nyomtatott költségvetések forognak közkezen. Ezeket a költségvetéseket standard-célokra az építésszervet adja ki és azok úgy az általános, mint a speciális vállalati feltételeket tartalmazza, valamint szerződésszövegeket is, a melyeket csak ki kell töltetni. Kész költségvetési nyomtatványok állnak az építetttől rendelkezésére minden munkamenetre, csak a mennyiségeket és az árakat kell beírni.

8/. A szerződésbe szokás az ellenőr nevét is beiktatni, mert az ellenőr az a bizonyos megbízott egyén, akinek a méretek vétele a szerepe. Az ellenőr egyetettől számított munkája azonban alá van vetve az építész jóváhagyásának.

A részletfizetések utalására az előkészítő számadásokat szintén az ellenőr végzi.

9/. Egy rövid levél keretében lehetetlenség az ellenőr hivatását kimerítően ismertetni. Egész irodalma van nálunk ennek. Szükség esetén a már jelzett intézet adhat felvilágosítást. Könyv is van nálunk erről, minthogy a tisztviselő kötelessége is megfelelő könyvkiadványban foglalt szabályokban van leírva.

10./ Amennyiben a költségvetés előírja, hogy bizonyos tárgyat az építető vagy építész választ ki, az itteni gyakorlat szerint szokásos, hogy illusztrált árjegyzék alapján már az ajánlatnál eleve eldöntik az ügyet. Ez minden vitát kizár.

Ha bizonyos egyezség elfogadtatott, az minden mennyiségre érvényes. Többletmunka külön szerződés alapján készül, amelyben a feltételek tisztázottak. Szokásban van, hogy különös munkákra ideiglenes vágszázzal írtatnak be pontokat a szerződésbe.

Ha a részletfizetésekkel az előirányzott összeg kimerül, új javaslat teendő a tényleges szükséglet szerint. Természetesen előzetesen, hogy a kliens fizethessen.

11/. A munkához szükséges anyag beszerzési joga a vállalkozó diszkrécionális jogkörébe tartozik.

12./ A kivitel gyorsaságát illetőleg minden vállalatnak meg van a maga speciális módszere. Az utóbbi időben ezeknek a módszereknek leírása a vállalati feltételekben is szerepel. Mivel azonban ezek a kiviteli módszerek az Egyesült Államokban is ismeretesek, leírásukat mellőzöm. Lényegében ezek nem nagyon különböznek és amúgy is csak az egészen nagy munkákra vonatkoznak. Kis építkezéseknél nem számottevő ez, de a nagy építkezéseknél a módszer az ár miatt figyelmet érdemel (gépek munkája, alapozások gyors és megfelelő keresztülvitele, szomszédos épületeknél, vízjárta talajban, vasbetonváz és az azt kitöltő különféle módok stb.)

Ezeket az érdekes adatokat tartalmazza Mr. I. Ernest Jones főtitkár hozzám intézett levele, amelyet sietek nyilvánosságra hozni, hogy szakértársaim is épülhessenek belőle.

TISZTJUTÓ KÖZGYŰLÉS A CLUJ VÉNDÉGIPARI SZÖVETSÉGBEN

A Cluj Vendégipari Iparosok Szövetsége napokban tartotta meg az évi közgyűlést. Clujban tartották bejegyzése miatt a gyűlést Kacsó Tivadar alelnök nyitotta meg, ki tartalmas beszédben ismertette a szakma nehézségeit és összehívásra hívta fel a tagokat. Együttműködés, közösen kell elintézni mindent, mert így jobban és hamarabb lehet eredményeket elérni. Gedeon titkár a szindikátus működését, az évi bevételről és a költségvetésről ismertette, majd megemlékezett az év folyamán elhalálozott tagokról. A Szirmal Károly szövetségi titkár elnöklése alatt megegyezett vezetőségi választáson egyhangulag a következő tisztviselőket választották meg: Elnökök: Clujban Ioan, ügyvezető elnök: Rotariu Ioan, alelnökök: Kacsó Tivadar és Neiss József, fedéráció megbízott: Erlich Ernő, pénztáros: Wlaszák Árpád, ellenőrök: Nagy Ferenc, és Aleksi Frigyes, választmányi tagok: Komjáczségi Lajos, Turi Elmer, Nagy Miklós, Farkas Balázs, Móni István, Botok Mihály, Maniu Gavril, Gheorghe Gheorghe, Salamon Sándor, Moldovan Ioan, Klein Mózes, Antoni Sándor, pótagok: Rainer Zoltán, Salágyi Sándor, Crisan Petru, Gecse Ferenc. Az eredmény kihirdetése után Szirmal titkár üdvözölte az új elnököket, majd Rotariu Ioan mondotta el a székfoglaló beszédét. Biztosította a szindikátus tagjait, hogy mindenkor mindenkivel szemben meg fogja védeni a szakma érdekeit.

KINDERMUND.

„Kinder”, sagt die Lehrerin, die gerade den Begriff des Stuhlens klarmachen will, „wann ich in die Tasche eines anderen Menschen greifen und das Geld herausnehmen wollte, das sich darin befindet, was wäre ich dann?”

Ein kleiner Junge meldet sich und sagt: „Seine Frau!”

AZ ARADI IPARTESTÜLET

ALLASFOGLALASA A TARGUMURESI BETEGSEGELYZŐ-MOZGALOM ÜGYÉBEN.

Február 2-án, szombaton délután 4 órakor előjárásági ülést tart az aradi ipartestület. Az ülés napirendjén a targumuresi Magyar Iparosok Egyesületének átirata szerepel. Az átirat, mint részletesen megírta Az Iparos, országos mozgalom megindítását tartalmazza a betegsegélyező elleni serelemek ügyében.

A hazai konjunkturakutató Intézet
megállapítása szerint:

Közel negyvenmilliárd lej volt gyárparunk múlt évi forgalma

Az egyetlen vegyipar kivételével minden iparágban emelkedés észlelhető az 1933-ik évi forgalommal szemben. — Legnagyobb az emelkedés a textil, papir, vas és üvegiparban.

Mi a tanulság a hazai nagyipar negyven- milliárdos merlegéből?

A hazai konjunkturakutató intézet a termelési index alapján összeállította a romániai ipari termelés értékét az 1934. évre. A konjunkturakutató intézet adatai szerint, az 1934. évben az ország ipari termelése az 1933. évvel szemben közel 15 százalékkal, az 1932. évvel szemben pedig több, mint 20 százalékkal emelkedett. Az egyes iparágak helyzete az 1934. év folyamán a következőképpen alakult:

Közel tízmilliárd lej volt a hazai élelmiszeripar múlt évi forgalma.

Románia élelmiszeriparának 1934. évi termelése 9 milliárd 900 millió lejre becsülhető az 1933. évi 9.3 milliárd és az 1932. évi 8.5 milliárd lej értékkel szemben. A termelés értékének növekedése főképp annak tulajdonítható, hogy a gabonafélék az elmúlt évben az előző évinél magasabbak voltak és így az élelmiszeripari termékek értéke is növekedett.

Jelentős javulás a textiliparban.

A textilipar termelése az 1934. évben is növekedett. A gyapjú- és pamutszövetgyárak termelése 27.6 százalékos emelkedést mutat az előző évvel szemben. A nagy készletek az árak csökkenését vonták maguk után annak ellenére, hogy a nyersanyagárak általában emelkedő tendenciát mutattak. Az árcsökkenés 7—13 százalékos volt. Ennek ellenére a termelés 1934-ben 8.3 milliárd lejre emelkedett az 1933. évi 7.3 milliárd és az 1932. évi 6.1 milliárd lej értékű termeléssel szemben.

Csaknem megkétszereződött tavaly vasiparunk kapacitása.

A vasiparban a termelés majdnem megkétszereződött az 1934. évben. A forgalom is jelentős növekedést mutatott és a vasipari vállalatok nagy investíciókat eszközöltek újabb és újabb cikkek bevezetése érdekében. A termelés értéke a konjunkturakutató intézet becslése szerint, 7.3 milliárd lej volt az 1933. évi 5.2 milliárd és az 1932. évi 4.3 milliárd értékkel szemben.

Vegyiparunkban csökkenés...

A termelés értékének emelkedése aránylag a legkisebb volt a vegyiparban, ami annak tulajdonítható, hogy a petróleumipari termékek árai állandóan csökkenő tendenciát mutattak és a fokozott termelés nem ellensúlyozta eléggé az árak esését. Ezzel magyarázható, hogy amíg 1932-ben a vegyipari termelés értéke 7.4 milliárd lej tett ki, addig 1934-ben csak 6.9 milliárd lej volt az 1933. évi 6.6 milliárd lejjel szemben.

Javultak a hazai papiripar és nyomdaipar csőlyei is...

A papiripari termelés az 1934. évben cca 29½%-kal emelkedett. Ez főképp a papirfogyasztás növekedésének tulajdonítható, ami viszont az ujonnan alakult lapvállalatokkal áll kapcsolatban. A papiripari termékek árai átlag 2—4 százalékkal csökkentek. A papir- és nyomdaipari termelés értéke 1934-ben 2 milliárd 220 millió lej volt, az 1933. évi 1.9 milliárd és az 1932. évi 1.8 milliárd lejjel szemben.

1927-ik évi legnagyobb kapacitásának 80 százalékát érte el faipar.

A faipari termelés az 1934. évben öröndetes emelkedést mutatott, ami főképp az export növekedésével áll kapcsolatban. A kereskedelmi egyezményekben hazánk javára megállapított fakontingenseken kívül kompenzáció uton nagymennyiségű fát exportáltunk, ami lehetővé tette, hogy a faipar az 1927. évi legnagyobb termelésének 80 százalékát elérje. A faipari termelés értéke 1 milliárd 920 millió lejre becsülhető 1934-ben, az 1933. évi 1 milliárd 481 millió lejes és az 1932. évi 1 milliárd 508 millió lejes termeléssel szemben.

ben, az 1933. évi 1 milliárd 481 millió lejes és az 1932. évi 1 milliárd 508 millió lejes termeléssel szemben.

Emelkedés van a bőrparban is...

A bőripari termelés az összes cikkekben jóval nagyobb volt 1934-ben, mint 1933-ban. A nyersbőrök emelkedésével kapcsolatban a készbőrök árai cca 2—3 százalékos emelkedést mutatnak. A bőrkonfekcióiparban szintén növekedett a termelés, azonban az éles verseny következtében a cipőárak cca 10 százalékkal estek. Az 1934. évi bőripari termelés, beleszámítva a bőrfeldolgozó ipart is, 1 milliárd 645 millió lejre becsülhető, az 1933. évi 1 milliárd 591 millió és az 1932. évi 1 milliárd 492 millió lejes termeléssel szemben.

25 százalékkal emelkedett az építőanyagipar kapacitása.

Az építőanyagipar termelése átlag 25 százalékkal növekedett. A termelés értéke azonban nem mutat hasonló arányú növekedést, mert egyes anyagok árai csökkentek. A termelés növekedése a múlt évi intenzív építkezési kampánnyal áll kapcsolatban. Az építőanyagipar múltévi termelésének értéke cca egymilliárd lej volt az 1933. évi 914 millióval és az 1932. évi 861 millió lejjel szemben.

Az üvegipar forgalma megkétszereződött...

Az üvegipar termelése mutatja az utóbbi években a legnagyobb növekedési arányt. Amíg ugyanis 1932. évben a belföldi üvegipar termelésének értéke csak 278½ millió lej volt, ez az 1934. évben megkétszereződött, vagyis 550 millió lejt tett ki. Az 1933. évben a termelés értéke 438½ millió lej volt.

Elektrotechnikai iparunk nehézségekkel küzd...

Románia egyik legfiatalabb iparága, amely

Védekezzünk
a rozsdá ellen

Speciális
rozsdavédő
festék

HELLONIUM

Tartós, 's fedő,
nem patognik.
Minden színben.

Kérjen speciális ajánlatot. **HEL-LA** Vegyészeti laboratórium, Arad
Strada Eminescu

súlyos nehézségekkel küzd, az elektrotechnikai ipar. Ennek ellenére a termelés értéke 1934-ben az 1933. évvel szemben növekedett és 95 millió lejt tett ki, viszont nem érte el az 1932. évi 97.3 millió lejes értéket.

A kerámiai iparban 10 százalékos emelkedés.

A kerámiai ipar termelése szintén jelentős növekedést ért el és több, mint 10 százalékkal emelkedett. Az 1934. évi termelés 55 millió lejre becsülhető, az 1933. évi 48.7 millió lej és az 1932. évi 40.6 millió lejjel szemben.

★

Az egyes iparágak adatait összegezve hazánk 1934. évi ipari termelésének értéke 39 milliárd 810 millió lejre becsülhető, az 1933. évi 34.9 milliárd és az 1932. évi 32.5 milliárd lejjel szemben.

A hazai nagyipar fenti statisztikai adatai csak részben jelentenek öröndetes fejlődést. A megnövekedett forgalomnak ugyanis nem kis hányadában, nem a megnövekedett kapacitás, hanem a megnövesztett árak az okozói. Eszre vette ezt Manolescu-Strunga ipariügyi miniszter is, aki, — mint lapunk más helyen jelentjük, — a hazai üveggyárak árainak harminc százalékos leszállítását követeli és 25 százalékos leszállítást a cementárakban. Kétségtelen azonban, hogy egyes szakmák termelésében is jelentékeny emelkedés mutatkozik, ami a kontingentálási rendszer javára irándó és aminek részben szintén a hazai gazdasági élet, a fogyasztók milliói isszák meg a levét. Nagyjában-egészében azért mégis vigasztaló hatást keltenek a konjunktura-kutató intézet fenti adatai, mert a hazai nagyipar életrealóságát bizonyítják. Beigazolják, hogy nem egészen meglegházi növény a hazai gyárpar, mint azt egyesek olyan sűrűn hangoztatják és így alapos kilátást nyujtanak arra a reményre, hogy gyáraink egyes szakmákban a mostani fokozott állami védelem csökkenése után is versenyképesek lesznek.

Idézet a pénzügyminiszter körrendeletéből:

„A minisztérium ellene van az adófizetők kipréselesét célzó eljárásoknak”...

Szigoruan megbüntetik azokat az adóisztviseleket, akik „kellemetlenkedni” akarnak.

A pénzügyminiszterium valamennyi pénzügyigazgatóhoz rendeletet küldött, amelyben felhívja a figyelmüket azokra a hibákra és visszaélésekre, amiket részint udatosan, részint pedig az idevonatkozó törvény hibás alkalmazása által a kihágásokat megállapító közegek követnek el.

A szakszerű felvilágosításokat tartalmazó rendelet a következő figyelemreméltó kitétellel zárul:

— Meg kell állapítanunk, hogy olyan kihágási ügyiratok is érkeznek hozzánk, amelyek észszerűtlenül és törvényes indok nélkül vannak megszerkesztve s csupán a kihágást megállapító közegek egyéni föltevésén alapszanak. Az ilyen eljárások, anélkül, hogy hasznót jelentenének az állam szempontjából, azt a benyomást keltik, hogy az illetékes közegek azzal kizárólag kellemetlenkedni akartak.

— Kérjük, hozza tudomására az alantas közegeknek, hogy a minisztérium ellene van az adó-

fizetők kipréselesét célzó ilyen eljárásoknak és a szolgálataiból való elbocsátásig menő szigorú büntetésekkel fogja megtorolni ezeket a visszaéléseket.

A pénzügyminiszteriumnak ezt a rendeletét minden valószínűség szerint általános megnyugvással veszik tudomásul az érdekelt adóalanyok.

MELYIK A JOBB MESTER?

— Az én szabóm a legügyesebb mester a városban. Kifordította a ruhámat és az öreg holmi olyan, mint egy új. Meg se látszik rajta, hogy ki van fordítva.

— Az semmi. Az én szabóm kiválasztja a nadrágomat. És az öreg holmi meg se látszik, hogy ki van vasalva.

Jogesetek a kisipar köréből

**HOVA KELL FELEBBEZNI A VÁROSI TAXÁK
SERELMES KIVETÉSE ELLEN?**

A legfőbb semmitörvényszék harmadik székfőjének
1290/1934. sz. elvi döntése. (Lupu elnök.)

A kirótt városi illetékek ellen az egyes városok keretén belül alakult felebbezési bizottság hivatott a felebbezést elintézni. Abban az esetben, ha az adófizető a kirótt taxák ellen felülvizsgálattal él, ennek fóruma a városban levő törvényszék, illetve annak a megyének a törvényszéke, ahová a város tartozik. Ez az illetékességi kérdés egy ilyen felülvizsgálati kérelem kapcsán merült föl. A megyei törvényszék ugyanis a kérelmet azaz az indoklással, hogy az a táblához tartozik, elutasította. A tábla azonban kimondta, hogy az úgy a törvényszék hatáskörébe tartozik.

A két bíróság ellenében határozata ügyében az illetékesség kérdésének eldöntését a legfelsőbb semmitörvényszékhez terjesztették föl, amely megállapította, hogy a Logea Financier Locale — a helyi pénzügyi törvények — 57-ik szakasza szerint:

az ilyen felülvizsgálatok elbírálására a törvényszék illetékes és nem a tábla.

A városi taxák és adók fizetése ellen tehát a város keretén belül alakult felebbezési bizottsághoz lehet felebbezni, amelynek elnöke a város vezető járásbírója. Ez ellen az illetékes törvényszékhez van felülvizsgálathoz helye, amint az a legfőbb semmitörvényszék fenti határozata a törvény 57-ik szakaszára való hivatkozással kifejtette.

A felülvizsgálati kérelem eszövege szigorúan abban a formában szerkesztendő, amint azt a törvény előírja. Ilyen esetekben tehát ajánlatos ügyvédhez fordulni.

**VAN A BIZONYÍTÁSNAK HELYE A MUNKÁSBIZTOSÍTÓ PENZTÁR ELLENŐRE ALTAL
FELVETT JEGYZÖKÖNYV TENYEBELI ADATAI ELLEN**

A központi felebbezési bizottság 1552/1934. számú elvi döntvénye.

Willinger E. satumarei téglagyáros a betegsegélyzőtől két fizetési meghagyást kapott azzal, hogy fizessen 3.393 lej összeget, mert Willinger M. novu alkalmazottja, nem jelentette be és így az 1930—1933 évre a két fizetési meghagyás alapján a fenti összeggel tartozik. Az összeg meghatározása azon az alapon történt, hogy a munkásbiztosító ellenőre megjelent a gyárban és jegyzőkönyvet vett fel arról, hogy a téglagyáros fia a gyárban rendszeres tevékenységet fejt ki és havi 3000 lej összegű fizetést kap.

A határozat ellen a téglagyáros az elsőfokú ítélő bizottsághoz felszólamiással élt. Előadta, hogy a díj kivétele jogtalan, mert a fia nem alkalmazottja, hanem családtagja, aki fizetést nem kap és csak akkor szokta őt helyettesíteni, amikor neki másirányú elfoglaltsága van.

A munkásbiztosító hivatkozott az ellenőr által felvett jegyzőkönyvre, amelyben elismerték, hogy az illető 1930. óta van a gyárban és ott rendszeres fizetést kap. A munkásbiztosító a jegyzőkönyv adatai alapján ellenezte bármilyen bizonyítás elrendelését és az elsőfokú bizottság helyben is hagyta a kivételt.

Ez ellen a határozat ellen az érdekelt téglagyáros felebbezéssel élt. A központi felebbezési bizottságnál igazolta, hogy a fia a jegyzőkönyv felvételekor nem is lehetett a gyárban, mert éppen akkor külföldön tartózkodott.

A központi felebbezési bizottság a fentiek elbírálása után elvben megállapította, hogy

a jegyzőkönyv adataival szemben a bizonyításnak igenis van helye.

Tekintettel azonban arra, hogy a kifizető akkor is fizetendő, ha családtag az alkalmazott, aki az üzemből működést fejt ki, elvileg a kivételt hely-

Mozgalom a patenta fixa megváltoztatása érdekében

A kisiparosokra állítsák vissza a pauszálé-rendszert és ne 10, hanem 20 osztályba sorozzák az adóalanyokat

Erdély és Bánság gazdasági érdekeltségei: a kereskedőtanácsok, az ipartestületek és iparkamarák komoly mozgalmat indítottak az elviselhetetlen terhet képező patenta fixa törvény megváltoztatása érdekében.

Ezek a gazdasági érdekeltségek feliratban fordultak a törvényhozókhoz, a pénzügyminiszterhez és kereskedelem és iparügyi miniszterhez, abban az irányban, hogy

a patenta fixa törvény alkalmazása alá tartozó adófizető polgárok jövedelmét ne 10, hanem 20 osztályba sorozzák,

mert sem az Argetoianu, sem a Madgearu-féle felosztás nem vált be a gyakorlatban. Kérlik, hogy a 150 ezer lejen felül adózó adóalanyokat is be lehessen osztani a patenta fixa megfelelő osztályába. Kérlik továbbá, hogy

a kisiparosok forgalmi adójára vonatkozólag állítsák vissza a régi bevált pauszálé-rendszert,

mert a most érvényben levő regisztereket előírás szerint a kisiparosok képtelenek vezetni.

Ahol a divat születik

Látogatás Captain Molyneux-nél, a divat diktátoránál.

Párisból írják: „Molyneux kapitány várja Önt, szól egy kedves nő hang, aki átad Molyneux titkárnőjének. Szürke ajtókon, aszürkefalu termeken haladunk át. Egyáltalában, minden szürke: a díszterem selyemruhái, az elarusító nők műsziyemköpenyei. A „Maison Molyneux” szürke színben pompázik.

Körülbelül egy negyedórát, emeletről fel-le való száguldozás után, végre megérkeztünk Molyneux kapitány stúdiójához.

Nagykiterjedésű, vakító fényben uszó terem. Berendezése mindössze egy íróasztal és néhány fotó. A többi hely egyéb számára van fenntartva: köröskörül, a mennyezetig érő polcok, rajta felhalmozva a legkülönbözőbb színű és anyagu selyem, bársony, brokát. Ezek minták, a francia selyemgyárosok tavaszi kollekciója. Szemben ülünk egymással.

— Ön angol tiszt, ugye, Captain Molyneux? Bizonyára katonatiszti családból származik? — kérdezzük.

— A nagybátyám csakugyan katonatiszt, én magam, tizenhétéves koromban mint közlegény vonultam be; csak később léptem elő, megsebesültem és egy párizsi kórházi ágyon határoztam el visszavonhatatlanul, hogy divattervező leszek.

— Karrieremet mint divatrajzoló kezdtem, Elliner Glyn, az ismert regényíró nővérénél, Madame Sueille-nél.

— A második állomás: kis üzlet a rue Royalon. Nagyon-nagyon sokat küzdöttem — mondja Molyneux, amíg idáig eljutottam: higye el, kemény munka volt.

— Az üzletem első fellendülését, az angol újságíróknak, Northcliffe-nek köszönhetem. Lord Northcliffe tudomást szerzett a létezésemről és megsajnált. Mint mondotta, szörnyű, hogy egy angol kapitány az „Haute-Couture”-nél legyen kénytelen a kenyerét keresni. Nagyon a hónom alá nyúlt a az ő propagandája hozta meg az első komoly vevőkörömet.

— Azután — folytatta a divat-diktátor — mindinkább megerősödtem, kifejlődtem. Új vonalakat kerestem, érdekes sziluetet akartam adni a vevőimnek: újat, finomat, művészt. Ez sikerült.

Most egy üzletfalat tol ezét, káprázatos látvány: hosszú, hosszú sor esoba, irodák, próbafülkék — hatemeletnyi magasságban. Belátni az egész épületet, Molyneux hétszáz embert foglalkoztat.

— Ha tervezek, új vonalon, új megoldásokon

ben hagyta. Arra az időre azonban, amíg a téglagyáros fia a betegsegélyző igazolásait szerint külföldön tartózkodott, a kivett díjakat törölte.

Ennek a jogesetnek különös érdekességét nyújt a központi felebbezési bizottságnak az az elvi állásfoglalása, hogy az ellenőr által felvett jegyzőkönyv ellen a bizonyításnak hely adandó, tehát,

csak a hivatalos jegyzőkönyvek nem képez-

dolgozom, nem szabad semmire sem gondolnom, ilyenkor — nem nyitom ki az úvegialat, szinte emberkerülővé válok, társaságba sem megyek, — mondja. — Látja, most kezdek „új vonalon dolgozni”, tegnap este kis bucsulumpolást csináltam. Bár, ha vesszük, voltaképpen az sem nevezhető lumpolásnak. A látzban vacsoráztam, „a párizsi eleganciát visszaállító bizottsággal”.

— A bizottság célja: visszaállítani a régi francia eleganciát. Franciaországban még ma is igen sok gazdag ember él, ezzel szemben tudnia kell, hogy a francia az utóbbi időkben rendkívül takarékos, esen akarunk változtatni a francia ipar érdekében.

Most rátérünk az új tavaszi divatra:

— Még nem tudom, milyen lesz az új tavaszi divat; én mindenesetre az egyenes vonalat favorizálom, fiatalos és inkább vág a mai nő egyéniségéhez.

— Hogyan dolgozik, Captain Molyneux? — kérdezzük —, mint Worth, bársonykabátban, az íróasztalán vázában orchideák, miközben régi divatlapokban lapozgat... — Nevet jóízűen:

— Szó sincs róla. Bezárom az ajtót és rendes uccai ruhában, ideülök, nézek, az íróasztalomhoz és először csak firkálok, ha egyik-másik rajzom megtetszik, felnagyítom... és hát így...

— Az esküve az angol királyi családban jó „business” volt ebben a szezonban, Captain Molyneux? — mondjuk.

— Ó, a princeess Marina — feleli — elragadó. Néhány nappal az esküvő előtt együtt reggeliztem vele párizsi lakosztályukban. Mondhatom önnek, amikor az esküvőn láttam viszont a Buckingham-palotában, éppen olyan kedvesen és szerényen mosolygott.

A kedves kis angol titkárnő jön be, sokan várják a Capitánt. Elbucsuunk. Megyünk lefelé és erre gondolunk: Captain Molyneux most majd rajzol egyet és benépesíti vele Európa ibolyavirágos, tavaszi-napsütéses uccáit.

ESTÉLYEN.

Egyik ur a másikhoz:

— Unákozik?

— Pámesen.

— Mi lenne, ha ellőgnánk?

— Ellőgnék én szívesen, de... sajnos — nem lehet.

— Miért?

— Mert én vagyok a házigazda.

nek feltétlen és megcáfolhatatlan bizonyítékot az érdekeltekkel szemben.

Sok esetben előfordul, hogy az érdekelt aláírja a jegyzőkönyvet, holott azt nem is érti és így az olyan tényadatokat is tartalmazhat, ami ellen jog és indokolt, hogy a meginduló eljárás kapcsán a félnek védekezési lehetőség adassék.

Készlt: Kéle Sándor dr. Arad.

Az aradi iparosbank közgyűlése olyan volt mint a mérlege: mindenben igazolta a vezetés céltudatosságát

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezése program szerint vasárnap tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyre nagy számban jöttek el a szövetkezeti tagok. Az iparosok Hitelszövetkezése harmincöt esztendő múlta tekinthet vissza és ma az a helyzet, hogy egyik legazamattevébb tényezője Arad gazdasági és hiteléletének. A szövetkezet, amelynek vezetősége mindenkor kettős missziót töltött be: nemcsak egyszerű pénzügyi tranzakciók lebonyolítási helye, hanem az iparostársadalom istápolója is volt ugyanakkor. Az Iparos Otthon nagytermet saulólásig megtöltötte a közgyűlés későnépe és általános figyelem közepette nyitotta meg délelőtt 11 órakor az ülést Reinhart Gyula, a szövetkezet örökös elnöke. A közgyűlés határozatkészségének megállapítása után, az elnök felkérte Szabóczy Jánost az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentésének előterjesztésére.

Az igazgatóság jelentése annak megállapításával kezdődik, hogy a Szövetkezet harmincötödik üléstéve az általános válság nehézségeitől eltekintve, még különleges bajokkal való küzdelmet is hozott. Mint Iparos Hitelszövetkezet, amelynek tagjai a városi iparosokból, valamint más gazdasági pályákon működő egyénekből adódnak, az intézet kevésbé volt kitéve a konvenciók okozta megrázkodtatásnak, mint az agrárközösségekkel foglalkozó hitelintézetek. Egészen kismérvű leírásokkal és tartalekolásokkal sikerült tehát áthidalni a válságos időt. Megkönnyítette a helyzetet, hogy a tagok közül csak kevesen éltek konverziós jogokkal, ami főképpen annak tudható be, hogy a szövetkezet fennállásának harmincöt esztendője alatt mindenkor a leghumánusabban járt el tagjaival és így azok erkölcsi kötelességüknek érezték, hogy a szövetkezettel szemben úgy járjanak el, hogy az ne károsodjék.

A beszámolóiból kitűnik, hogy a szövetkezet több mint 2 millió lej újabb hitellel támogatotta tagjait az elmúlt esztendőben és így a kihelyezés mérlege 36,109.604 lej. A szövetkezet tőkéje a reálítások érdekében tett nagymérvű leírások ellenére 250.813 lej fel növekedett és 8,079.836 lejt ért el. A tiszta nyereség 417.306 lejt tesz ki, annak ellenére, hogy a tartalékokat több, mint 500 ezer lejjel dotálták. Ez az eredmény megengedi, hogy mint eddig úgy ezuttal is kifizethessék a tagok üzletreszre eső 5 százalékos osztalékot. A tagok létszáma az elmúlt év folyamán 158-al növekedett, míg 67 kilépés történt. Végül eredményben az év végén a létszám 1516 tagot mutatott ki.

A jelentést, amely ismertette az intézet helyzetének minden egyes vonatkozását, a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el, majd sor került a választásokra, amelyek szintén egyhangúan történtek meg. Az igazgatóság régi tagjai közül Menczer Gyulát és Schaeffer Richárdot újabb három esztendőre megválasztották, míg új tagként megválasztották Hönig Árpádot, Papay Lajost és Mizer Józsefet. A két előbbi három-három, az utóbbit két esztendőre. Hároméves megbízással felügyelőbizottsági tagokká választották: Hilyer Mihályt, Riedl Odont, Nagy Károlyt, Holló Frigyeszt, Fibinger Istidort és Wandracsek Ignácot.

A választmány tagjai lettek: Aufrecht Sándor, Bauer Miklós, Bene C. Emil, Berecz János, Berkovits Dániel, Birkenhauer Péter, Bozsik Ernő, Böszörményi Benedek, Braun Samu, Bucskó Béla, Calvagina Enrico, Dein Miklós, Dömötör László, Eberlein Ferenc, Friedmann Emil, Grünbaum Mór, Gyurik Gyula, Hilger János, Hönig László, Jakabffy István, Jacobi Gyula, Kiss János asztalos, Kobza Imre, Koch Dániel, Leipziger

ker Andor, Marian János, Marits János, Mihály László, Molnár Antal, Nánássy László, Popoli Viktor, Rács Emil, Ringl István, Reismann Samu, Soltesz Andor, Stiaszny József, Sztojka Káimán, Wolf András, Krón Lénart, Wollmann Emil.

Reinhart Gyula javaslatára, aki meleg hangon emlékszik meg Doroghy Béla pénztárnok és Tóth János választmányi tag haláláról, az intézet halottainak emlékét jegyzőkönyvben örököztették meg.

Esután az elnök Reinhart Gyula szép beszédben rámutatott arra, hogy a tagoknak szívvel lélekkel kell támogatniuk továbbra is a szövetkezeti mozgalmat. Ha jár is némi megterheléssel a szövetkezet szolgálatában kifejtett munka, azonban alapos befektetés ez, mert hiszen saját védelmét szolgálja mindenki, amikor eleget tesz ezirányú kötelezettségeinek. Hiába minden askalódás: egy a fontos, hogy

a hiteszteléseknek és a rosszakaratú elferdítéseknek senki se adjon hitelt

mert az igazgatóság és felügyelő bizottság, amely iránt — mint most is láttuk, — általános és teljes bizalom nyilvánul meg, mint a múltban tudták, úgy a jövőben is tudni fogják kötelességüket — fejezte be beszédét Reinhart Gyula, akit melegen és lelkesen ünnepeltek a szövetkezet tagjai. Ezzel a közgyűlés véget is ért.

Manolescu-Strunga miniszter a cementárak 25 százalékos és az üvegárak 30 százalékos mérséklését követeli

Szakkörökben nagy meglepetést és az érdekelt fogyasztók között érthető örömet keltett, hogy Manolescu-Strunga ipari és kereskedelmi miniszter maga elé rendelte a hazai üveggyárak és cementgyári érdekeltségek képviselőit és tudomásukra hozta, hogy a cementárak 25 százalékos és az üvegárak 30 százalékos leszállítását kívánja. A miniszter azal indokolja kívánságát, hogy mindkét iparág belföldi nyersanyaggal dolgozik és így magas árak a külföldi nyersanyagok drágulásával nem indokolhatók. A cementipari és üveggyári érdekeltségek néhány napi haladékokat kértek a minisztertől, hogy a maguk válaszát megadják.

ÉRDEKES VÁROSSZÉPÍTÉSI TERVEK BUDAPESTEN.

A magyar főváros nagyjelentőségű városrendelési tervet határozott el. A terv egyik program-pontja az, hogy a belvárosi piébania empiom épülete: elöriják 12 méterrel észak felé, mert a forgalmat akadályozza. Mialtál a templom 6 méterrel magasabb is lesz. A Petőfi-tér szintjét felemelik az Erzsébet-híd feljáromának szintjéig. Másik fontos pontja a tervezetnek a Rókus-kórház átalakítása. A kórház Rákóczi-uti frontját lebontják, míg a másik oldalon 4 emeletes épületet emelnek, amelyben 1200 ágy fér el. Est az átalakítás: aszt hajtják végre, mert csak négy millió pengőbe kerül, míg egy új kórház felépítésére 20 millió pengőre lenne szükség.

SZERELÉK.

Egy autózó szerelmestár megállítja az országúton a kocsit és elája bujnak csókolódzni. Nehány órá mulva egy osandör megböki a fiatalembert és azt mondja:

— Kérem, nekem ahhoz semmi közöm, hogy maga itt csókolódzik és hogy több mint száz ember nézi itt magukat, csak arra akarom figyelmeztetni, hogy ellopják az autót.

VOR GRACHT.

„Angeklagter, versuchen Sie keine Ausflüchte! Sie wollten das Auto stehlen!”

„Wirklich nicht, Herr Vorsitzender. Der Wagen stand vor dem Friedhof und da dachte ich mir, der Besitzer sei tot!”

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT”

BUTORZÁRAT

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSBEN.

Mit tartalmaz az aradi cégtáblarendelet?

Ursu János dr. Aradváros polgármestere hivatkozással a belügyminisztérium 23.131/1926 számú rendelete, amely a helyes román szövegezés szempontjából a cégtáblák és reklámok feliratainak ellenőrzésére utasítja a városi hatóságot, az alábbiakat rendeli el:

1. A cég és reklámtáblák feliratait irodalmi román nyelven kell megfogalmazni.

2. Constantinescu Sándor intermar bizottsági alelnök elnökleivel és dr. Petru János bizottsági tag, valamint Popa Constantin kulturtanácsos részvételével bizottság alakul a már létező cégtáblák és reklámok felülvizsgálására. Ez a bizottság ha stílus hibát talál, kijavítja, de a tulajdonosok kötelesek 8 napon belül büntetés terhe mellett, ki is javíttatni. A bizottság munkája teljesen díjtalan.

3. A jövőben csakis a bizottság által jóváhagyott szövegű cégtáblák vagy reklámok függeszthetők ki. A jóváhagyás ugyancsak díjtalan és 48 órán belül történik.

4. A város hirdetési osztálya is csak a bizottság által elfogadott reklámokat függesztheti ki.

5. Mindazok, akik a fenti rendelkezéseknek nem tesznek eleget, kihágást követnek el és a helyi közigazgatás 107. és 161. paragrafusai értelmében 100—500 lejig terjedhető visszaesés esetén pedig 500—5000 lejig terjedhető bírságban részesülnek. A kihágásokat a járásbírósg állapítja meg. A büntetések a városi pénztárba folynak be.

6. Jelen rendeletet nyilvános hirdetmények útján hozzák a lakosság tudomására.

Itt a hideg tél!

Régi ruháimat

Hoszpodár-hoz küldöm

átfesteni, vagy leg tisztítani.

Arad, Strada Stroescu 13.
és Strada Eminescu 3

FENYEGETÉS.

Jóképtű munkásasszony száll fel csecsemőjével a villamosra. Kényelmesen elhelyezkedik, kigombolja a blúzát és szakértő buzgalommal akar hozzálátni a baba szopatásához.

A csöppség azonban sehogysem akarja a fejét nyújtott bő táplálékot elfogadni. Miután a fiatal mama minden buzdítása hiábavaló, egyszerre csak így szól:

— No vedd el, aranyom, mert mindjárt odaadom a kalauz bácsinak.

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati
cikkek

olcsón, szakszzerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengli-ház.

Csak az eladott áru esik forgalmi adó alá

A bucuresti tábla elvi döntése szerint az áru átszállítása az ipartelep egyik raktárából a másikba nem eladás és az ugyanazon cég által gyártott és felhasznált termék nem esik forgalmi adó alá.

A bucuresti tábla érdekes elvi döntést hozott. Az ötödik szekció 165/934. sz. határozatában kimondotta, hogy

az 1929-ik évi forgalmi adótörvény 1. és 6. cikkének szerint a forgalmi adó csak a ténylegesen forgalomba hozott termékekre alkalmazható.

Forgalombahozatal alatt csak az értékesítés, idegenítés, harmadik személyek részére való ruházás értendő és nem egyszerű átszállítás ugyanazon vállalat egyik raktárából a másik raktárába.

A kénsav tehát, amelyet valamely vállalat állít elő és használ fel más termékek gyártásánál, nem esik forgalmi adó alá.

Die Maschine in Ständestaat

Im Rahmen der Vortragsreihe des Blauen Adlers hielt in der vergangenen Tagen Legationsrat Georg v. Reininghaus im Saale der Wiener Handelskammer einen Vortrag über die Auswirkung der Maschine auf die Wirtschaft. Der Vortrag wurde vom Praesidenten Botschafter Dr. Dumba eingeleitet, der darauf hinwies, dass bereits wiederholt Versuche unternommen wurden, das Problem „Mensch und Maschine“ durch internationale Vereinbarungen zu regeln. Bisher sei es jedoch noch zu keinen Erfolg dieser Bemühungen gekommen.

Hierauf führte Georg v. Reininghaus unter andern aus: Man hat vielerlei Mittel vorgeschlagen, um die Schädigungen der Wirtschaft durch die Maschine zu beseitigen. Man denkt an die Besteuerung der Maschine, an staatliche Kontrolle, manche denken sogar an die Zerstörung. Dies sind jedoch keine richtigen Regelungen. Die organische Lösung in dieser Frage bringt die berufstaendische Ordnung. Die Oberaufsicht des Berufsstandes muss dazu führen, dass Maschinen nur dann angeschafft werden, wenn sie den Menschen zutraeglich sind. Dies ist nur dann der Fall, wenn Mangel an Arbeitskraeften herrscht. Dann liegt die Anschaffung der Maschinen sowohl im Interesse der Produzenten als auch der Konsumenten. In der berufstaendischen Ordnung wird die Sozialversicherung den einzelnen Staenden zufallen. Der Stand, der für seine arbeitslosen Stammarbeiter zu sorgen hat, wird aus diesem Grunde die Anschaffung von Maschinen durch ein Mitglied des Standes verhindern, solange viele Stammarbeiter keinen Arbeitsplatz haben.

Die berufstaendische Ordnung stellt an die Spitze ihrer Aufgaben die Lohngerechtigkeit. Quadragesimo anno jetzt eine neue Rangordnung für die Ansprüche aus dem Produktionsertrag fest: Den ersten Anspruch hat der Arbeiter auf den anstaendigen Familienlohn. In unserer Wirtschaftsordnung haben die Kapitalzinsen als konstante Kosten den Vorrang vor den variablen Kosten, zu denen der Lohn zaehlt. Ein fernes Ziel der berufstaendischen Ordnung ist die neue Rechtsregel, dass Zinsenansprüche nur aus dem Reinertrag entstehen können. Waere diese Rechtsregel in Kraft gewesen, als die Krise begann, dann waeren fast überall die Fehrlationalisierungen unterblieben, da sie in der Regel durch Leihgeld zur Durchführung gelangten, das die Sicherheit des Kapitals und der Verzinsung nicht im Ertrag des Unternehmens, sondern in den

Anlagewerten und im variablen Lohn suchte, den man herabsetzen konnte, wenn die Verzinsung anders nicht zu erreichen war. Der Mensch gewinnt in der berufstaendischen Ordnung — die in diesem Sinne allerdings viel mehr ist, als wir bis jetzt sehen — wieder die Herrschaft über die Maschine.

Jedes der drei angeführten Ordnungsprinzipien — die Oberaufsicht des Standes, die staendische Sozialversicherung und die Neuordnung der Zinsfrage — waere für sich allein fähig, die Schaedten der unvernünftigen Mechanisierung hintanzuhalten; um wie viel mehr noch, im vereinten Wirken. Die segensreiche Wirkung der neuen Ordnung kann jedoch erst beginnen, wenn den Berufstaenden auch in ihren untersten Verzweigungen die Selbstverwaltung ihrer berufseigenen Angelegenheiten unter der Aufsicht des Staates ermöglicht sein wird, wie es der Artikel 32 unserer Verfassung versprochen hat. Dem Vortrag, der mit starkem Beifall aufgenommen wurde, folgte eine laengere Diskussion.

EDDIG KILENC SZAZ KIALLITO JELENTKEZETT A TAVASZI BUDAPESTI NEMZETKOZI VASARRA.

Európaszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg a budapesti tavaszi nemzetközi vásár iránt, amelyre eddig 900 magyar nagy- és közép vállalat jelentette be részvételét. A vásár alkalmából különösen a lengyel-magyar gazdasági kapcsolatok fogynak kimélyülni, mert Lengyelország is részt vesz a vásáron, ezenkívül számos különvonat fogja a lengyel érdeklődőket Budapestre szállítani. Az előjelek szerint a vásár jelentősebb, anyagban gazdagabb és látogatottabb lesz a múlt évinél.

KOLERA.

Járvány idején Bécsbe érkezett Kohn és egy hotelben szállt meg. Korán reggel kopognak az ajtaján.

— Ki az?

— A járványörög.

Kohn beengedi őket és csodálkozva kérdezi:

— Mit kívannak?

— Velünk kell jönnie, mert ön járványgyanus.

— Miért?

— Nyolcszor volt az éjjel kint.

— Igen, — nevet Kohn, — de hétszer foglalt volt.

**MARCIUS ELSEJEIG RAKTÁROKBA
HELYEZHETŐK A VÁMNAL MARADT ÁRUK**

Ministeri intézkedés a raktár-illetékek ügyében.
— Még mindig nem kielégítő a megoldás.

A pénzügyminiszter újabb körrendeletet intézett az összes vámhatóságokhoz, amelyben megengedte, hogy a vámhivatalok raktáraiban lévő kontingentált árukat január 1-től kezdve raktárakban helyezzék el. Ennek következtében az érdekeltek ezeket az árukat anélkül, hogy kötelesek lennének importautóriációt bemutatni, a vámraktárakból kivihetik és más raktárakba tehetik. Az a jog azonban, hogy az árukat import-autóriáció nélkül raktárakba tehessek, csak március 1-ig érvényes.

Hasonlóképpen megengedte a pénzügyminiszter, hogy az olyan kontingentált áruk után, amelyek 1935 január 1-től kezdve a vámhivatalok raktáraiba érkeznek és amelyek ezután fognak importálatni, csak magazin-taxákat számítsanak fel.

Természetes, hogy a március elseje után beérkező áruknál, amelyek után szintén csak magazin taxákat kell számítani, a törvény által előírt összes okiratokat megkivánják, tehát a szabályszerűen kiállított import-autóriációt is.

Mindaz azonban csak a kontingentált árukra vonatkozik, a nem kontingentált árukat eszentul is a régi rendszer szerint kezelik. Ez a módszer azonban nem oldja meg végleg a több milliórd értékű áruk problémáját, amelyekre vonatkozóan feltehetően újabb és radikális intézkedésre van szükség.

BETEGES FERJ.

Láike ur életének 92-ik, házasságának 60-ik évében megszünt élni. Bántos özvegye így sírunkozik:

— Jaj nekem, jaj nekem, mindig mondták, hogy ne menjek hozzá, mert egy beteges ember.

362 ÚJ ÉPÜLET ÉPÜLT CLUJON A MULT ÉVBEN.

A múlt év folyamán 35.202 □-m. területen 362 új épület épült fel Clujon. A befogadó képességük az épületeknek így oszlik meg: 277 egy-szoba konyháa, 121 két szoba konyháa, 81 három szoba konyháa és 20 négy szoba konyháánál nagyobb lakás. A lakások száma összesen 579, 782 konyhával és a hozzátartozó fürdő- és előszobákkal. A múlt év folyamán emelt új épületek értéke 90 millió lejt tesz ki. Összehasonlítva az elmúlt évi építkezéseket az előbbi éveikkel, a múlt év folyamán beépített terület 31 ezer négyzetméterrel nagyobb, mint 1932-ben és 25 ezer négyzetméterrel nagyobb, mint 1933-ban.

JE JÓTETT JUTALMA.

Egy gyenge, fiatal inasgyerek hatalmas, súlyos ládákkal megrakott kékikocsi vonzsol maga után. Meglátja egy jól öltözött ur a kintlódó gyereket, megsajnálja, oda megy a kékikocsihoz és teljes erejéből nekifeküdve tőlni kezd hátulról. Így mennek egy félóráig, amíg végre az inas megáll egy ház előtt és hátfelkötve mond köszönetet a jószívű urnak. Az letörül homlokáról a verejtéket és azt mondja:

— Dicsőség, ekkora teherrel egy gyenge gyereket elengedni. Miért nem mondtad a gazdának, hogy nem bírod?

— Dehogyan nem mondtam, — feleli a gyerek, — de ő azt felelte, hogy csak induljak el, majd csak akad egy marha, aki segít.

**RÉSZVÉNYTÁRSASÁGGÁ ALAKULT AT
AZ ARADI BRUCKNER BUTORGYÁR**

Az aradi Bruckner butorgyár részvénytársasággá alakult. A Bruckner Lipót Butorgyár Rt. cég alatt. A butorgyár tulajdonosai a gépeket és a kész butorokat 700.000 lej értékben apportként vitték a részvénytársaságba. A vállalat részvénytőkéje 1 millió lej, amely 200 darab 5000 lej névértékű részvényből áll. Az első igazgatóság tagja úv. Vajna Adolfiné szül. Bruckner Margit, Neubauer Oszkár és Salamon L. Imre. A részvénytársaság butorgyártáson és eladáson kívül lámpák, szőnyegek, képek, rádiókészülékek, gramofonok, aramfonolemezek eladásával foglalkozik.

Remélhetőleg meghosszabbítják a vállalatok alkalmazottairól készitendő kötelező kimutatások február elsejei benyújtási határidejét

Mit tartalmaz a rendelet és a kimutatás-blanketta szövege?

A Hivatalos Lap a hó 23-iki számában 93.179 szám alatt jelent meg az iparügyi és kereskedelmi minisztérium január 21-éről keltezett rendelete, amely szerint minden gyár, vállalat, valamint a kisiparok is kivétel nélkül kötelesek táblázatot készíteni alkalmazottaikról. Az erre vonatkozó nyomtatványok ára 2 lej és a kereskedelmi és iparkamarákban kaphatók.

A kimutatás két példányban állítandó ki és egyenesen a kereskedelmi és iparügyi minisztériumhoz intézendő.

amhoz intézendő.

A kimutatást a rendelet eredeti szövege szerint február 1-ig kell benyújtani, tehát akik eddig nem adták be, büntetés alá esnek. Remélhetőleg erre nem kerül sor, mert a terminust ki fogják tolni. A bejelentési határidő meghosszabbítása érdekében az U.G.I.R. már interveniált illetékes helyen.

A hivatalos blanketta szövegének magyar fordítását alább adjuk:

KIMUTATÁS

az 193... év folyamán alkalmazott idegen és román személyzetről üzamben.
A vállalat címe és címe.....

Családi és keresetnév	Allampolgárság	Nemzetiség etnikai eredet	Képzettség, iskolai tanulm.	Milyen állást tölt be	A betöltött szolg. idő. (Mióta van alkalmazásban?)	Az év folyamán élvezett javadalmazás összege		Külföldieknél		A munkakönyv száma	Megjegyzések
						fizetés	egyéb javadalm.	tart. eng. száma	Mikor jár le?		

A vállalat cégaszerü aláírása:

A kimutatás a hivatalos lapban közölt A., B., vagy C. mintára készitendő el. Mindazokat a vállalatokat, amelyek a kimutatást nem nyújtják be, a nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján megbüntetik és ez a büntetés a vállalatok megszűntetése is lehet.

A minták egyik rovata az alkalmazottak etnikai származása iránt: érdeklődik és oda az alkalmazottak nemzetisége irandó be. Ez a rovat különben azt az aggodalmat ébreszti az érdekeltekben, hogy az adatokat esetleg olyan célra használják fel, amely nem felel meg a törvény szellemének. Remélhető azonban, hogy ennek a pontnak a tisztázása, amelynek a kisebbbsegekre nézve súlyos következményei lehetnek, eloszlatja az aggodalmakat.

A kimutatás a hivatalos lapban közölt A., B., vagy C. mintára készitendő el. Mindazokat a vállalatokat, amelyek a kimutatást nem nyújtják be, a nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján megbüntetik és ez a büntetés a vállalatok megszűntetése is lehet.

Elrettentő példa gyanánt:

Sajnálatos módon és sajnálatos eszközökkel ismét megakadályozta a türelmetlen ellenzék a cluji ipartestületi közgyűlés megtartását

Nem az ipartestületi elnök, sőt még az iparhatósági biztos sem, hanem Farcas Andrei, a kisebbségben maradt ellenzék vezére volt a helyzet ura. — Különös eszközökkel akart többséget szerezni a kisebbségben maradt ellenzék.

A sajnálatos ügyben az iparügyi miniszter fogja az utolsó szót kimondani

A cluji ipartestület tisztújító közgyűlései a múltban is mozgalmasak voltak, arra azonban ami vasárnap történt, még nem volt példa:

a testület tagjainak még tízedrészt sem képező ellenzék ostromállapot idején erőszakkal akadályozta meg a közgyűlés megtartását

csak azért, hogy — ami előrelátható volt, — a bukást elkerülje.

Az ellenzék — mely Cluj komoly román iparostársadalmának csak elenyésző töredékét képezi — még jóval a közgyűlés megtartása előtt elhelyezkedett a teremben, hogy a közgyűlés megtartását megzavarja. Ez sikerült is. Alig, hogy Moldovan Anton elnök felállt, hogy a közgyűlést megnyissa, Farcas Andrei, az ellenzék vezérszónoka kezdett beszélni annak ellenére, hogy ugy az elnök, mint a közgyűlésen résztvevő dr. Anca Titus iparhatósági főnök megvonták tőle a szót, gyűlésközléstől fűtött hangnemből támadta Moldovant, az „árulót”.

Közben olyan kifejezéseket használt, amelyek legkevésbé sem parlamentárisak s ezért aztán többszöri figyelmeztetés után dr. Anca a közgyűlést feloszlatta.

Amíg a vezérszónok beszélt, a testület székháza előtti terep és

a székház felé torkolló utcák bejáratát az ellenzéki csoport, kirendelt őrszeméi állták el.

Nemhogy a székházba, de még a térre, sőt a templomba sem engedték bemenni a választókat. Nemcsak az iparosokat, de az iparos külsejű embereket is megállították s

aki felszólításuknak nem volt hajlandó eleget tenni, azt bántalmazták.

A rend fentartására kivezényelt rendőrök és csendőrök igyekeztek a támadókat leserelni, de ez nem sikerült.

Dulakodás közben több iparoson kívül egy csendőr is megsebesült.

A közgyűlés feloszlítása után az ellenzéki csoport nem akart a teremből távozni, dr. Anca utasítására aztán

csendőrök vonultak be és a rendezvényeket kiűzték az utcára.

A botrányba fulladt közgyűlésnek még folytatása lesz, mert az elnökség az iparügyi minisztériumnak tesz jelentést a botrányos közgyűlésről. A minisztérium majd hivatalból tűz ki új közgyűlési határnapot. Ha aztán azt sem sikerül simán és eredményesen levezetni, akkor a minisztérium a cluji ipartestület élére időközi bizottságot nevez ki.

Február

2

Aradi
Iparos Bál.TIMISOARA ALPOLGARMESTERE A VÁROS.
ILLETÉKEK LESZÁLLÍTÁSÁRÓL

A timisoarai városi szabályrendelet szerint az új házak építési vizzeve-éki és csatornázási, továbbá a közművelési illetékek címén a ház frontjának területére és a telek felvétele szerint, husz és száz husz ezer lej közötti összeget kötelesek fizetni Catalina Teodor alpolgármester a város ideiglenes bizottságához beadványt intézett, amelyben ennek az illetéknek a leszállítását kéri. Hangsúlyozta, hogy ez a túlmagas illeték akadályozza a nagyobb arányú építkezést.

★

HIANYOS ADÓTÖRVÉNY.

Egy pesti kutyabará: nem tette ki a kutyadóját, mire végrehajtást vezettek ellenz, de kitűnt, hogy nincs rajta mit behajtani. E-re elrendelték a kutyát kiiktatást.

A kutyabarát igazán szalad: az adóhivatalba, ahol könyörögni kezdett a tisztviselőnek, de az hajhálással volt: és kijelentette, hogy akinek nem tud fizetni, annak a kutyáját kiiktatják.

— De, kérem, — szók a kutyabará — nálam a többi adó is behajhálással, miért nem iranak engem is ki?

A tisztviselő ránéz és szenvtelen hangon mondja:

— Arra nincs rendelet.

★

KITÜNÖEN SIKERÜLT AZ ARADI
SÜTŐK BÁLJA.

Sikerült táncos teasélyt rendezett vasárnap az aradi sütiiparosok Szindbádusa az iparos ut. non összes helyiségeiben. Már jóval 9 óra előtt: szépszámú közönség gyűlt egybe az iparos ut. hon kellemesen fűtött nagyteremben, ahol csaknagya kezdődött vette a tánc. A nagy körülékin esedolgozó rendezőbizottság lelkesen és gondoskodott a vendégek szórakoztatásáról és aki részt vett a sütiiparosok mulatságán, egy kellemesen eltöltött éjszaka meglegező: érzéssel távozott. A táncszínpadon gazdagon felkészült: előlé a közönség rendelkezésére, ahol rendkívül olcsó árakon izle és ételeket, italokat és süteményeket lehetett vásárolni. A sütiiparosok táncos teaséje minden tekintetben jól sikerült. A rendezés nehézségét Schwarzenberg Dezső, Kristyó György, Weisz Szigfrid, Takács István, Baum János és Withammer Péter: végezték hozzáértéssel és nagy buzgalommal. Az esélyen képviseltette magát: a timisoarai sütiiparosok szindbádusa is, a szomszéd városból jött vendégeket az aradiak kitűnő melegséggel fogadták.

Színházi és estélyi
ruhákat legszebben

fest és tisztít

KNAPP

Strada Episcopul Radu 10.
Főút Strada Brătianu 11.Miért nem aktuális nálunk
munkanélküliség címén egy
újabb adónem bevezetése?

Ismeretes, hogy a legutóbbi munkügyi kongresszuson nemzetközi egyezményt szavaztak meg a munkanélküliség ellen kötelező társadalmi biztosítás bevezetéséről és ezt megküldték a Népszövetség valamennyi államának. A konvenció abban az időben készült, amikor Európa minden államában fenyegető méreteket öltött a munkanélküliség és ugylatszott, hogy az ellen más védekezés nincs, mint a társadalmi biztosítás. Azóta minden állam a maga speciális helyzetében más-más módon igyekezett megoldani a nehéz problémát, egyik helyen a biztosítás bevezetésével, másutt hatalmas összegű közmunkákkal, voltak viszont államok — s ezek közé tartozunk mi is — ahol a külföldi iparcikkek benoatalának megszüntetése és a hazai ipar nem remélt arányú fejlődése oldotta meg automatikusan legalább is a problémának ipari részét. Megoldatlan maradt a mezőgazdasági munkanélküliség kérdése, ez azonban sok okból fogva nem olyan súlyos, mint a városokban lakó ipari munkásnépességé.

A Genfben azelőtti munkügyi hivatal azonban Romániának is megküldte a biztosítási törvény tervezetét, amelyet a munkügyi miniszter kiadott az érdekképviselőknek véleményezés céljából.

Az érdekképviselők egyöntetű állásfoglalása szerint a probléma nálunk elvesztette aktualitását, a munkanélküliek száma meg a hivatalos statisztikában feltüntetett 70.000-nél is kisebb,

mert ebben a statisztikában mindazok szerepelnek, akik különböző címeken élveznek közellátást. Minthogy pedig a genfi megállapodásokat a mi viszonyainknak megfelelően nem lehet, azt csak elutasítani, visszautasítani, vagy életbeileptetést elhalasztani lehet, a munkügyi miniszter a harmadik megoldást választotta, mert ezidőszakra nem látszik aktuálnak munkaadókat és munkásokat újabb adóval megterhelni a munkanélküliek biztosítási terhének viselése kedvéért.

Stegelitz István ineui borbélymester
szomorú története

Nem lehet segíteni rajta, mert a borbélyok és korcsmárosok rossz adóhizelők.

Egy vidéki iparos szomorú története foglalkoztatja Arad iparos körét: Az esemény neve: Stegelitz István meui borbély, akinek az elmúlt év decemberében megjelentek a közszeg adóhivatalának embeerei és adóhátaléka rendelkezésre szorítottak telt. Stegelitz István lejt kívánt határlékára 10.000 lejt és ezt lejt is vitte az adóhivatalba, az összeg határléka részére pedig határlékot kért, de nem kapott, így az ügyet azonnali kezdetre és másnap az egész rendelkezést szerkesztették egy új törvényekkel maji eszámításokkal. Stegelitz az adóhivatal eljárása ellen igényt nyújtott de az meui járásbírósnak, arra való nyilatkozással, hogy az üzlet bevezetése gyermekeknek tulajdon. A járásbírósnak helyt is adott Stegelitz keresetének és a rendelkezést visszavonta a borbélymestert. Stegelitz azonban nem kapta vissza az üzletet, mert a kincstár megtagadta a járásbírósnak határozatát, ennek eldöntéig várnia kell.

Szegény Stegelitz epper csak ezt nem tudott: várni, hiszen üzlete bezárása révén nem keresett semmit, de jött tenet Aradra es a munkakamarától kért intervenciót, amit meg is kapott, de ez is eredménytelen maradt. Stegelitz István továbbra is szívesen várta, hogy legalább egy borotvát kaphasson. Allamio vevőket természetesen elvesztette, az egész megelhetése valóban borotvaellen tancot.

Az ineui földművelő tragédiáját elmondottuk Doctor Vazunak, az aradiparizugyigazgatóság benajási igazgatójának. Megajeltük, lehetséges-e, hogy az adóhivatal a törvény szellemével ellentétben megajolja egy csapás iparos kenyerkereset. Doctor Vazu a következőket mondotta:

— Az az igazság, hogy nem a helyzet és a körülmények teljes ismerete folytán nem egészen lenetséges a törvények pontos megtartása — monotta többek között. — Különösen a borbélyok és a korcsmárosok követelnek megkülönböztetett szigorú bánásmódot, mert ez a két ipari szakma a legrosszabb adóhizelő, akik kijátszák a kincstart. A borbélyok körében rendszeresen divik az a szokás, hogy amikor már összezsap a tejuk relett az adóhátalék tengere, egy jó barátjukat kerik meg az üzlet bevezetését alve-

telere. Teljesen hasonló az eset a korcsmárosoknál is, akik már úgy is nyitják ki az üzletüket, hogy a bevezetés kezdeti fogva nem az ő nevükön szerepel. Levegalmi tenet nala semmit sem lehet. Es miután az itaimeresi illetéket pontosan fizeti — van olyan okos, hogy itt ne legyen határlék — nyugodtan működik. Ilyenkor mit tesz a kincstart? Törvényadta jogánál fogva tulaj a ravasz, de késedelmes adóalany eszen. A jövőben az itaimeresi illetékre hozott befizetést csakis a régi kereseti és forgalmi adóhátalék ki egyenlítésére fogadja el az államkincstart és miután az itaimeresi illeték határlékát nem türi az állam, a korcsmárosnak a vegen addig kell törlesztenie régi adóját, amíg ki nem fizeti, hogy végül a kincstart az itaimeresi illetékre is elfogadja a bevezetést. Valószínűleg a megkülönböztetett szigorúság áldozata lejt az meui Stegelitz is, akinek embeireg szomorú esetében mindenesetre megindított a vizsgálatot.

OTVEN MILLIÓS KÖZMUNKA TIMISOARAN.

Nagyszabású terv megvalósításához kezd Timisoara városa. Az ideiglenes bizottság elhatározta, hogy ermenyraktarakat épít. A terv megvalósításához több mint ötvenmillió lejre van szükség. A város a földművelésügyi minisztériumtól kérte kölcsön az összeget, meg pedig olyan formában, hogy a kölcsön: a belföldi kölcsönből u. alják ki.

★

OMINÓZUS A SEDELEM.

Mikor ismered meg feleséged önnagyságát?
— Sajnos, csak az esküvő után.

★

GOLDFISCHE.

Herr Monett, ein reicher Bankier, führt einen Bekannten in seinen neuen Villa herum.

„Und hier ist das Goldfisch-assin!“ deutet er auf eine Tür.

„Was ist hier?“ fragt der Besucher überrascht.

„Nun“ meint Herr Monett lächelnd, „das Badezimmer meiner Tochter.“

Ford szállítja a C. F. R. koncesszió teljes kihasználásához szükséges félmilliárd értékű autóbuszparkot

Ennek a nagy üzletnek megkötése volt az ára a Ploesti mellett építés alatt álló Ford-flók engedélyezésének. — Az új Ford-telep nem fog autót gyártani, csak — montíroz.

3000 autóban állapították meg a florestii Ford-telep évi kapacitását

As iparügyi minisztérium közölte a Ford központjával, hogy a kormány engedélyt adott egy autógyárnak az ország területén való létesítésére. A Tempo értesülése szerint a gyár Románia, Torokország, Jugoszlávia és Görögország részére szállít majd autót és a létesítendő gyártelep részére a Ploesti mellett lévő florestii uradalomát már meg is vásárolták. Az uradalom a Cantacuzino család birtokában volt.

A vállalat alapítóje 3 millárd lej lesz és évente 3 ezer autót fog előállítani. A 6 ezer munkást foglalkoztató üzemnek csak osztályfőnökei és főmérnökei lesznek amerikaiak.

A Ford-művek már tárgyalásokat is folytatnak egy házépítő részvenytársasággal, amely a munkások és tisztviselő lakásokat készíti el amerikai tempóban. A gyepket három teherviszor szállítja Amerikából, a nyeregszékkel azonban az országban szerzik be.

Hír szerint a gyár augusztusban már meg is kezdi üzemelni. Ugyanerre az időre elkezdődnek a gyár építési, vendéglői, lakóházaival, helyi, sporttelepei, amelyeket kizárólag a tisztviselők és munkások használnak.

Ford személyesen vessz majd részt a telep megnyitó ünnepélyén.

és alkalmat keres arra, hogy az ország közgazdasági vezetőivel találkozzék.

Nem érdekelné, hogy Ford már több ízben megkísérelte az állami engedély elnyerését egy autógyárnak az országban való felállítására, de az nem sikerült, mert a kormány nem volt hajlandó a romániai Ford-telepnek a kerti privilégiumokat megadni. Hogy most a Ford-gyár megépítkezzen, az a körülmény tette lehetővé, hogy a C.F.R.-nek az ismeretes autóbusz-koncesszió kihasználásához nagymennyiségű autóbushoz van szüksége. A több száz millió lej igénylő autóbushoz

szállítására Ford igen kedvező ajánlatot tett és ennek ellenében megkapta a gyár működéséhez a szükséges koncessziót és a kedvezményeket.

Ford romániai gyára az évi 3000 kocsinak csak a montírozására rendezkedik be. Alkatrészeket egyelőre nem fog a romániai telep gyártani, így a félkész árut hozzák be és itt csak össze fogják az egyes alkatrészeket állítani. Ez a gyár részére igen kedvező megoldás, mert a vámdifferenciát kalkulálni tudja és a jelenlegi behozatali megszorítások nem zavarják el előle a romániai piacot.

Romániában az utóbbi években az autógyártás lényegesen visszaesett, de az utak egy részét használhatóvá tették és olcsóbb lett a benzín is. Ha Ford jóval olcsóbban fogja adni autóját, mint a múltban, remélhető, hogy a hazai fogyasztóközönség is előnyökhöz jut a tranzakció révén. Abban az esetben pedig, hogyha a romániai telepről látják majd el a Balsán Ford-autó szükségletét, az ország ipara is nyerhet Ford legújabb tioktelepe révén.

DEKONJUNKTURA.

Az erre a célra megszabott korán buzgón sétál fel és le egy amolyan hölgy. Megszólítja egy ur.

— Na, hogy megy az üzlet, kisasszony?

— Mi az, hogy hogy megy, — mondja a hölgy keserűen — ha nem volna néha egy-egy razzia, nem is tudnám, hogy egy erkölcsötlen nemesemely vagyok.

KETTŐS VESZÉDELEM.

Caiparkét elutazta egy autó. A beállított megállítja a kocsi, hogy segítsenek az összetépett ruhájú emueren. Annak Caiparké látja, hogy az autó visszafordul, rápillant ugrik fel és rákiabál a sofőrre:

— Mi az? Ujra kezd?

Visszaemlékezés Glück Károlyra és a jó Laura nénire

Írta: REINHART GYULA

Január 27-én, 83 éves korában meghalt Laura néni. Férjét, Glück Károlyt, az aradi ipartestület egykori elnökét, aki 1915-ben, a háború második évében távozott az élők sorából, husz évvel élte túl.

Talán nem végzek felesleges munkát, ha szeretett feleségének a napokban történt halála alkalmából meggyújtom a visszaemlékezés mécsét, hogy annak gyár világánál még egyszer magunk elé varázsoljuk Glück Károly jószágos arcát, felidézzük a közérdekben végzett munkáját és — okulásul az újabb generáció részére — elmondunk egyetmást Glück Károly élete folyásából. Régi ember élete régi igazmondást igazol. — Az iparnak arany az alapja, — mondták akkoriban és Glück Károly életútja a szorgalom, tehetőség, becsületesség és kitartó munka árán a legalacsonyabb sorból a város előkelői sorába, a szegénységéből a jómódba, sőt a gazdaságos vezetéig.

Akkori szokás szerint Glück Károly már 13 éves korában inasnak szegődött, hogy kora gyermekkorától maga keresse meg a kenyerét. Mester-ségét kitűnően megtanulta. Különösen a vásárlás-

ban volt nagymester. Száma olyan éles volt és tapasztalata olyan biztosra menő, hogy nagy maratonál különös pontosságig megmondta az álló jószág súlyát. Később asutan, hogy a legfinyásabb igényeknek is eleget tegyen, hízott: marha husát hozta forgalomba. A mezőgazdasági állami uradalom és a város környező magánuradalmai állatállományban az ő üzlete részére husák a marhák, melyeket a bécsi piac napi árai szerint vett át. Az ő érdeme, hogy Arad husszállítása akkoriban mintaszerű volt. Izes talatokhoz jutottak, akik Glück Károly mészároskézből hozatták a husát.

Az ut, amelyen idáig jutott, bizony hosszú és göröngyös volt. Sok megpróbáltatáson vett át és csak a megingszhatatlan hit, az öntudat egy magasabb foka, a mindent lebiró szorgalom és felelőse páratlan kitartása tették eredményessé ezt a gigászi küzdelmet. Hajnalból késő estig keményen dolgozott: mindkettőn évtizedeken át.

Közszerepléshez már csak a férfikor derekán jutott Glück Károly. Először saját szakmája választotta meg szakcsoport-előnké, astán bejutott az ipartestület előjáróságába, majd az Első Aradi Takarékszövetkezet és az Ipar és Népbank választmányába. Különös kegyképpen igazgatósági határozattal az Arad-Csanádi Takaréknak részvényesei közé is bejutott, holott azok egyből egyig a megye exkluzív társaságából kerültek ki, később igazgatósági tagja lett az Aradi Polgári Takaréknak.

Társadalmi téren az Aradi Polgári Társaság, nak volt több évig elnöke. És a társaság hívja

Bombasikere lesz az aradi iparos Báinak

„Mulassunk jól, de ne kerüljön sokba.” — az a jelmondata az ideai aradi iparosbáinak is, amelyeket február 2-án, szombaton este tartanak meg az Aradi Iparos Kulturház nagytermében és összes helyiségeiben. A bál iránt úgy az iparosság, mint a város nagyközönsége részéről is a hagyományosan nagyotkú érdeklődés nyilvánul meg, ami már eleve is biztosítja a bál anyagi sikerét. Az erkölcsi siker érdekében hónapok óta dolgozik a bál műhely, amelynek lelkes munkásai a hölgybizottság tagjai közül kerülnek ki. Több mint 500 iparművészeti készítményt produkált ez a műhely a bál fő attrakciója, a tombola számára, amelynek nyeregménytárgyait a kereskedők és iparosok adományából ezerre egészítette ki az agilis rendezőség. A tombolán kívül olcsó büfé és cukrázda, teasátor, fekete kávé és virsliátor, valamint a pezsgő és borsátor adják majd meg a népszerű aradi iparosbál hagyományosan otthonias képét. Beléptidő személyenként teával együtt 50 lej, de nem kerül sokkal többbe az egész esti éjszaka sem, — mint fent mondtuk: — idén is jól fog mulatni az iparosbál közönsége hagyományosan olcsó pénzért.

CSAK BEOSZTASSAL

Levegőhullás idején egy parki padon cabodogson szunyókál az uccaspró, mire az ellenőr ráfordmed:

— Miért nem seper, mit lenyél itt?

— Várom, hogy az utolsó falevel is lehulljon

meg egy alkalommal Pósa Lajost, a híres költőt. A költő tisztelőre rendezett bankett a késő reggeli órákban végződött. Pósa Lajos, aki a minorita rendház vendége volt, aggódott, hogy baj lesz az éjjeli szállással. Nem lett baj, a kapu nyitva volt.

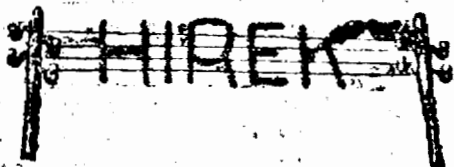
Vig kedélye, élénk temperamentuma sok jóbarátot szerzett Glück Károlynak. Ez a baráti környezet meglepő szeretettel és ragaszkodással vette körül a bőkezű és megértő iparos, kiértékelte belőle a vezetésre hivatott egyéniséget. Elérkezett ennek az ideje is. 1901-ben az ipartestület elnökévé jelölték. Ennek azonban hosszú sora van.

Kristyórá Jánosnak az iparkamara elnökévé való megválasztása után 1892-től 1901-ig Nikoleta Péter hordosta a vezéri páloát az aradi ipartestületen. Nikoleta olyan népszerű volt, hogy élete végéig lehetett volna elnök, de közbe jött az 1901-iki tisztújítás. Nagy korteskedés előzte meg ezt a közgyűlést. Az előretörő fiatalabb generáció friss életet akart vinni az ipartestületbe.

Nikoleta eleinte húzódozott, de aztán belement és vállalta, hogy a fiatalokat szerephez juttatja. Glück Károly házánál egy vacsora keretében állították össze a listát. Abban állapodtak meg, hogyha a lista nem kap többséget, mindnyájan lemondanak. A paktumot írásbafoglalták és az írás Glück Károly kezéjébe helyezték.

Nikoleta Pétert a közgyűlés egyhangulag elnökévé választotta, de a lista — megbukott. Mindnyájan lemondottak és Nikoleta többé nem vállalt elnökséget.

A paktumpártnak Glück Károly lett az el-

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árengedmény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Căminul Industriilor-Iparos Otton.

— A kormány megkezdte az új iparpártolási törvény előkészítő munkálatait. Az iparpártolási törvénynek azokra az iparvállalatokra vonatkozó része melyek külföldi nyers anyaggal dolgoznak, a múlt év április 1-én lejárt. A vonatkozó intézkedéseket akkor törvény útján egy évvel meghosszabbították. Az újabb határidő is a lejáratához közeledik és értesítéseink szerint a kormány komolyan foglalkozik az új iparpártolási törvény megalkotásának tervével. A készülő törvényjavaslat nagyobb kedvezményeket biztosít azoknak a vállalatoknak, amelyek belföldi nyersanyagot dolgoznak fel.

— Huszonöt millió lej költséggel állítják fel Bucureşti-ben az állami pénzverdét. A kormány, amint közöltük, elhatározta, hogy állami pénzverdét állít fel Bucureşti-ben. Az állami pénzverdét vegyes rezsiben fogják felállítani. A vegyes rezsiben megalakuló társaság alapításában a pénzügyminiszterium, a Banca Naţională és egy külföldi vállalat vesznek részt. Az állami pénzverde felállítása cca 25 millió lejbe fog kerülni.

Világos, 3 részből álló nagyobb udvari műhely

bádogos, címfestő, butorasztafos, kelekötő, bőrdöntő, kárpitos műhelynek

azonnal kiadó

Kneffel háznál, Bul. Reg. Ferdinand I. 27.

nőkelöltje, de Berán Antal kárpitossal szemben kisebbségben maradt. Csak három év után, 1904-ben lett ő az ipartestület elnöke egyhangú választás alapján, az ő elnökségéhez fűződik az ipartestületi székház új szárnyának felépítése. Az elnökségbe hamar belefáradt. 1905-ben megvált ettől az állástól, amely sok izgalommal járt, s eredményeket nem hozott.

Glück Károly híres volt jóteknységéről. Ajándékot azonban sohasem adott, csak kölcsönt. Mindig váltót vett a kölcsön adott pénzekről és ezeket a váltókat nagy gondnal a kasszájában levő harmónikás bugyellárisba helyezte. Nagyon ritkán akadt olyan, aki beváltotta a Glück Károlynak adott váltókat, amiket sohasem óvatolt meg. Nem csoda így, hogy az aranyzivi iparosvezér harmónikás „váltóárcája” vetekedett akkoriban az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete váltótárcájával. (Ne aggódjon senki, ha élne még valaki azok közül, akiknek annak idején váltójuk volt ebben a bugyellárisban. Glück Károly halála után az özvegy elégette a bugyelláris egész tartalmát.)

Nemcsak lefelé, az iparosok soraiban volt népszerű Glück Károly; tisztelték a megye akkori urai is. Urbán, gr. Károlyi, gr. Bróda, Takácsy, Vajda, Heinrich, az akkori időknek a hatalmasai bizalmukkal tüntették ki. Hogy saját egyházában vezető szerepet vitt, természetesen, de a minoriták mostani rendfőnöke, Pálffy Bonaventura is megjelent házában és amikor innen Targumureşre helyezték, érzékenyen búcsúzott el tőle.

Goldis József gör. kat. román püspököt meg

— Tízmillió családfő van Amerikában munka nélkül. Az Amerikai Egyesült Államokban jelenleg 9—10 millió ember van munkanélkül. A munkanélküli családoknak 7 millió 400.000 olyan gyermeke van, akik nem érték még el a tizenöt éves életkort. Ezeknek a segélyezése az állam egyik leg súlyosabb feladatát képezi.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

elegáns
cipőt kaphat
olcsó áron!

— Ehető étlap. London egyik éttermében ehető étlapot kapnak a vendégek. Az ehető étlap ostyavékonyasága jóízű tészából áll, melyre a szöveget mazsolapaszttal írják rá. Az ehető étlap nagy vonzereje a vendéglőnek és helyiségei állandóan zsúfoliak.

SIKER.

— Mindent elmondam ezzel, — mondja az első csók után lihegve a szerelmes Gusztó. — Megértette, Csöpike?

— Nem. Mondja el még egyszer.

— A menetjegyirodák nem szolgáltathatnak ki külföldre szóló menetjegyeket. Az Államvasutak igazgatóságának rendelkezése értelmében a menetjegyirodák ezután csak külföldi állomásokra érvényes füzetes menetjegyeket adhatnak el, de külföldi menetjegyeket nem. A CFR maga már az év eleje óta nem ad ki a határon túlira szóló menetjegyet, de az irodák saját füzetjegyekkel kiszolgálták a külföldre utazókat. A vasutak most megújította a visszautazásra érvényes jegyfüzetek árszámát és csak a kiutazásra szóló füzetek árszámát engedi meg. Az utasokat, akik ilyen menetjegy füzettel érkeznek haza, büntetés és ráfizetés nélkül engedik utazni addig az állomásig, ameddig a jegy szól, de a füzetet a kalauzok elkobozzák és a kiállító menetjegyiroda működésébe betiltják. Az intézkedésnek valószínű okai vannak.

választása alkalmából iparos küldöttség kereste föl, amelyet Glück Károly vezetett. Delelőtt 10 órakor mentünk a püspöki aulába és délután 4 órakor jöttünk onnan ki.

Iparos összejövélén vagy majálison egy-egy rugott borjú kijárt paprikának, sőt néha bor is, mely borpincét is tartott, amelyet Lénárt Imre kádár-mester kezelt igazi szakzsésséggel.

Családi élete példás volt, de nem volt teljesen boldog, mert egyetlen fia kora fiatalságában hal meg. Ennek a halott fiúnak életnagyságú képe volt a Glück Károly szalonjának egyetlen dísz. Mindig könnyes szemmel tekintettek erre a képre a szerető szülők.

De lehullott fejünk koronája, az özvegy magára maradt. Előbb hugánál, majd a huga gyermekeinél talált otthont. A bánta azonban nem járt egyedül. Megvakult és csak több évi szenvedés után nyerte vissza egy szerencsés műtét segítségével látását. Sohasem felejtsem el azt az örömteljes hangot, amikor az erkélyről lenézve gyögyült szemével rámismért és lekiáltott:

— Gyula bácsi!

A ma reggeli napjai is meg voltak számlálva. Elérkezett a vég, amely megszabadította bántól. Temetése az egykori nagy népszerűséghez képest igen kis közönség jelenlétében folyt le.

Nem maradt egyenes leszármazottja, aki a halotti imá. elmondhatta volna érte. Régi nemesi családok ilyenkor megfordítják a címet. Mi, akik ismertük és szerettük őket, szívünkben őriztük meg emléket Glück Károlynak és feleségének, a jó Laura néniének.

ÜNNEPNAPOKON IS ÉRVÉNYESEK A MENETTÉRTI JEGYEK.

A Hivatalos Lap január 16-iki száma minisztertanácsi rendeletet közöl, amelynek értelmében az eddig is használatban lévő vasuti menetjegy kedvezményét ünnepnapokra általánossája. Ezek a menetjegy jegyek szombattól, illetve az ünnepet megelőző naptól kezdve, 0 órától használhatók és érvényességük hétfő, illetve ünnepet követő napon éjjeli tizenkét óráig tart. A CFR igazgatósága a minisztertanácsi határozat folytás részleges rendelkezéseket fog kibocsátani.

— Adóbevallások benyújtásának új határideje. Bucureşti-ből jelentik: Azon kategóriák adóvallomásának benyújtási határidejét, amelyek számára ez január harmincegyedikén járt volna le, február tizenötödikéig meghosszabbították.

ELEG VOLT A SZORAKOZASBÓL.

Vándorszineszek érkeznek egy eldugott kisvárosba. Az igazgató tiszteleg a polgármesternél és engedélyt kér, hogy az előadásokat megtarthassza.

— Az engedélyt szívesen megadjuk, — mondja a polgármester, — de figyelmeztetem az urakat, hogy valami nagy bevételre ne számítsanak, mert nálunk a lakosság alaposan kiszórakozta magát az utóbbi időben.

— Járt talán már itt egy másik színtársulat? — kérdezi meghökkenve a ripacsdirektor.

— Nem járt itt még senki, kérem, — hangzott a válasz, — hanem múlt hétfőn volt a város szépeinek a mennyegzője, szerdán belesett a kuba egy gyerek, úgy kellett kötéllel kihuzni, csúfították a város leggazdagabb polgárát és szombaton legett az önkéntes tűzoltó-főparancsnok háza.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restaurant cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-ului 14 si 15 din statutele calitatea lor de membru respiră automatic, adică dacă membrul decedează în între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhíradással járulékaikkal hátralekban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, — az ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban: 811. Stefan Nagy István. 812. väd. I. Mauriciu Fried Mórné.

In grupa „B” csoportban 814. Stefan Nagy István, 815. väd. Mauriciu Krausz Mórné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, hogy a halálhíradással járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban: Josef Dinnyés József, 738, Stefan Gog István 739.

In grupa II. csoportban: Väd. I. Hedian Ioan 833, Stefan Nagy István 834.

Totodată rugăm membrii noştri, să se prezinte in biroul nostru spre preschimbarea carnetelor conform dispoziţiunilor statutelor noi apărute in No. 169. al Mon. Of.

Kérjük egyúttal a tagjainkat, hogy a Mon. Of. 169. száma szerint már életbe lépett új alapszabály értelmében a könyvecskék kicserélése végett a Csoport irodájában megjelenni szíveskedjenek.